

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ**Muistio****LIITE 1**Erityisasiantuntija
Mirjami Tanner

22.12.2021

VALTION YDINJÄTEHUOLTORAHASTON VUODEN 2022 TALOUSARVION VAHVISTAMINEN**1 Rahasto**

Valtion ydinjätehuoltorahasto (rahasto) perustettiin vuonna 1988 ydinjätehuollon kustannuksiin varautumisen toteuttamista varten. Rahasto on vuoden 2004 alusta lisäksi huolehtinut ydinenergialain (990/1987) 7a luvussa tarkoitetun ydinalan asiantuntemuksen varmistamiseen liittyvien maksujen perimisestä ja näin kerättyjen varojen jakamisesta. Rahaston varat jakautuvat edellä todettujen käyttötarkoituksiensa perusteella kolmeen erilliseen vaarallisuuteen, joista muodostuvat Varautumisrahasto, Ydinturvallisuustutkimusrahasto ja Ydinjätetutkimusrahasto.

Rahasto on valtion talousarvion ulkopuolinen valtion rahasto, jonka kirjanpidon, maksuliikkeen, muun laskentatoimen ja tilinpäätöksen osalta noudatetaan valtion talousarviosta annettua lakia (423/1988) ja sen nojalla annettuja säädöksiä.

1.1 Varautumisrahasto

Varautumisrahastoon kerätään ydinenergialaissa tarkoitetuilta ydinjätehuoltovelvollisilta varoja ydinjätehuollon tulevia kustannuksia varten. Varoja palautetaan jätehuoltovelvollisille sitä mukaa, kun jätehuoltoa toteutetaan. Kerättävät ja vastaavasti palautettavat rahamäärät määräytyvät erillisen päätöksen perusteella, jonka työ- ja elinkeinoministeriö tekee kunkin jätehuoltovelvollisen osalta erikseen jätehuollon vastuumäärän ja rahastotavoitteen vahvistamiseksi ydinenergialaissa säädettyjen perusteiden mukaisesti.

Kullakin jätehuoltovelvollisella on ydinenergialain 52 a §:n nojalla oikeus lainata 60 % edellä todetuista tavoin muodostuneesta ja kulloinkin Varautumisrahastossa olevasta rahasto-osuudestaan. Loppuosa, josta on vähennetty kyseisen rahaston hallintokulut, siirretään valtiovarastoon tai lainataan valtiolle. Mikäli valtio ei käytä laina- tai siirto-oikeuttaan, varat sijoitetaan muualle. Jätehuoltovelvollisilta perittävä korko ja valtion korvaus on 31.3.1999 voimaan tulleen ydinenergialain muutoksen mukaisesti sidottu markkinakorkoon (12 kuukauden Euribor -korko vähennettynä 0,15 prosenttiyksiköllä; 1.3.2010 lähtien kahdentoista kuukauden Euribor -korko; 1.4.2014 lähtien kahdentoista kuukauden Euribor -korko lisättynä 0,5 prosenttiyksiköllä; 1.4.2017 lähtien vähintään sama kuin 12 kuukauden Euribor-korko lisättynä 0,5 prosenttiyksiköllä). Vuoden 2021 korko oli 0,5 %.

Rahasto-osuudet 31.3.2022 ovat yhteensä 2 592,4 miljoonaa euroa.

Rahaston vuoden 2020 tilinpäätöksessä Varautumisrahaston tase oli noin 2 644 miljoonaa euroa ja tilikauden tuottojäämä noin 14,2 miljoonaa euroa.

1.2 Ydinturvallisuustutkimusrahasto ja Ydinjätetutkimusrahasto

Vuoden 2004 alusta rahastoon perustettiin kaksi ydinalan tutkimushankkeiden rahoittamiseen tarkoitettua erillisvarallisuutta (ydinenergialain 7 a luku). Ydinturvallisuustutkimusrahaston varoilla rahoitetaan vuosit-

tain ydinlaitosten turvallisuuteen liittyviä tutkimushankkeita ja tutkimusinfrastruktuuria. Ydinjätetutkimusrahoston varoilla rahoitetaan ydinjätehuollon erilaisten toteutustapojen ja menetelmien arviointiin liittyviä tutkimushankkeita ja tutkimusinfrastruktuuria.

Vuoteen 2015 asti Ydinturvallisuustutkimusrahoon ydinlaitosten haltioilta kerättävistä maksuista kertyi vuosittain noin 5,7 miljoonaa euroa. Ydinjätetutkimusrahoon jätehuoltovelvollisilta kerättävistä maksuista kertyi vuosittain noin 1,9 miljoonaa euroa.

Vuonna 2015 toteutettiin ydinenergiain muutos, jolla oli vaikutusta Valtion ydinjätehuolto-rahastoon kerättäviin maksuihin. Vuoden 2016 alusta voimaan tulleen ydinenergiain 53 a §:n mukaan ydinlaitoksen haltijat suorittavat Ydinturvallisuustutkimusrahoon vuosittain maksun, joka on 570 euroa vuosina 2016–2020 ja 390 euroa vuosina 2021–2025 kultakin lämpötehon megawatilta. Ydinenergiain 53 b §:n mukaan jätehuoltovelvolliset suorittavat Ydinjätetutkimusrahoon vuosittain maksun, jonka suuruus on 0,13 prosenttia vuosina 2016–2020 ja 0,10 prosenttia vuosina 2021–2025 ydinenergiain 43 §:n 2 momentin mukaisesti vahvistetuista vastuumääristä. Näin ollen vuonna 2022 Ydinturvallisuustutkimusrahoon kertyy noin 6,1 miljoonaa euroa ja Ydinjätetutkimusrahoon noin 3,0 miljoonaa euroa.

Kyseiset varat jaetaan kansallisten monivuotisten tutkimusohjelmien puitteissa ydinenergiailaissa säädetyt edellytykset täyttävälle tutkimushankkeille. Varoja käytetään myös alan infrastruktuurin kehittämiseen, joista merkittävin menoerä on Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n Ydinturvallisuustalo. Ydinturvallisuustalon laboratorio-osan toimitilakustannusten rahoittaminen jatkuu voimassa oleva ydinenergiain mukaan vuoteen 2025 asti.

2 Talousarvioehdotus

Rahaston johtokunta tekee ydinenergiain 38 a §:n 8 kohdan mukaan ehdotuksen rahaston talousarvioksi. Työ- ja elinkeinoministeriö vahvistaa rahastoasetuksen 9 §:n 1 momentin mukaan talousarvion sen jälkeen, kun asia on ollut valmistavasti käsiteltävänä valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnassa. Ennen tätä käsitellyä Varautumisrahastoa koskevasta talousarvio-osasta on pyydetty lausunto niiltä ydinenergiailaissa tarkoitetuilta jätehuoltovelvollisilta, joilla on oikeus saada ydinenergiain 52 a §:n 1 momentissa tarkoitettua lainaa.

Talousarviossa vahvistetaan rahaston hallintokulut kunkin erillisrahaston osalta erikseen. Erittely hallintokuluista kunkin erillisrahaston osalta on jäljempänä muistion kohdassa 4.

Vuoden 2022 talousarvioesityksessä on Varautumisrahaston osalta hallintokuluiksi arvioitu 2 312 958 euroa (211 997 euroa vuoden 2021 talousarviossa). Kustannusarviossa on huomattava nousu vuoden 2021 tasolta. Nousua aiheuttavat varainhoitopalkkio, raportointipalvelut, finanssivalvonnan maksut, sekä korvaus työ- ja elinkeinoministeriölle toimintamenoista. Suurin kasvu aiempiin kustannuksiin nähden on varainhoitokustannukset, noin 1 850 000 euron arvosta. Uudenlaisia kustannuksia aiheuttavat sijoitustoiminnan muutokset, jotka johtuvat ydinenergiain (990/1987) muutoksesta, joka astui voimaan 1.5.2021.

Ydinturvallisuustutkimusrahoilla arvioidaan hallintokuluja olevan 41 490 euroa (23 254 euroa vuoden 2021 talousarviossa). Ydinjätetutkimusrahoilla arvioidaan olevan hallintokuluja 81 490 euroa (23 254 euroa vuoden 2021 talousarviossa). Tutkimusrahojen hallintokulujen kustannusarvioissa on huomattava nousu vuoden 2021 tasolta. Nousua aiheuttavat muun muassa kansainvälinen arviointi, 50 000 euron arvosta.

Työ- ja elinkeinoministeriön 27.9.2004 antaman suosituksen mukaisesti rahaston johtokunnan ja toimitusjohtajan kuukausipalkkiot on jaettu erillisrahastojen kuluksi seuraavasti: Varautumisrahasto 90 %, Ydinturvallisuustutkimusraho 5 % ja Ydinjätetutkimusraho 5 %.

2.1 Rahaston henkilökunta vuonna 2022

Valtion ydinjätehuoltorahaston operatiivisesta toiminnasta vastaa päätoimisena työskentelevä toimitusjohtaja, sivutoimisina työskentelevät sihteeri ja taloushallinnon asiantuntija. Taloushallinnon asiantuntijalla on varahenkilö. Sivutoimisena mainitut henkilöt toimivat päätoimisesti työ- ja elinkeinoministeriön tai muun valtionhallinnon palveluksessa.

2.2 Toimitilojen ja irtaimiston käyttö sekä tukipalvelut

Rahasto käyttää ministeriön käytössä olevia toimitiloja ja irtaimistoa. Rahasto suorittaa korvauksen toimitiloista Senaatti-kiinteistölle. Rahasto suorittaa lisäksi korvauksen tukipalvelujen käytöstä VNK/VNHY:lle. Arvio vuoden 2022 korvaukseksi edellä mainittujen osalta koko rahastolle on yhteensä 9 670 euroa, joka on jaettu erillisrahastojen kuluiksi siten, että Varautumisrahasto vastaisi mainitusta korvauksesta 60 %:n osalta (5 802 euroa) ja Ydinturvallisuustutkimusrahasto sekä Ydinjätetutkimusrahasto kumpikin 20 %:n osalta (1 934 euroa).

Lisäksi rahasto maksaa talous-, tuki-, ylläpito- ja asiantuntijapalveluista Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus Palkeille. Arvio vuoden 2022 korvaukseksi on koko rahaston osalta yhteensä 15 000 euroa, joka on jaettu erillisrahastojen kuluiksi siten, että kukin erillisrahasto vastaisi mainitusta korvauksesta kolmasosan (5 000 euroa).

3 Pyydetty lausunnot

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt Varautumisrahastoa koskevasta talousarvio-osasta lausunnot Fortum Power and Heat Oy:ltä, Teollisuuden Voima Oyj:ltä ja Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:ltä. Lausunnonantajien palautteen johdosta varautumisrahastoa korjattiin VTT:n lukujen osalta. Korjauksen jälkeen lausunnonantajilla ei ollut huomautettavaa Varautumisrahastoa koskevaan talousarvio-osaan.

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt Ydinturvallisuustutkimusrahastoa ja Ydinjätetutkimusrahastoa koskevasta talousarvio-osasta lausunnot Fennovoima Oy:ltä, Fortum Power and Heat Oy:ltä, Teollisuuden Voima Oyj:ltä ja Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:ltä. Lausunnonantajilla ei ollut huomautettavaa Ydinturvallisuustutkimusrahastoa ja Ydinjätetutkimusrahastoa koskeviin talousarvio-osiin.

4 Erittely hallintokuluista - varautumisrahasto 2022

Palkat ja palkkiot kuukausipalkkiot johtokunta

Puheenjohtaja	12x	801	9 612	
Varapuheenjohtaja	12x	594	7 128	
Jäsen	12x	405	4 860	
Jäsen	12x	405	4 860	
Jäsen	12x	405	4 860	
Toimitusjohtaja			0	
Toimitusjohtajan sijainen			0	
Sihteeri	12x	333	3 996	
Talousasiantuntija	12x	333	3 996	
Varatalousasiantuntija	1x	333	333	
Yhteensä				39 645

Sijoitusneuvottelukunta, palkkio 17 euroa/ko- kous

Puheenjohtaja	4x	28	112	
Jäsen	4x	17	68	
Jäsen	4x	17	68	
Jäsen	4x	17	68	
Jäsen	4x	17	68	
Toimitusjohtaja	4x	17	68	
Yhteensä				452

Sairausvakuutusmaksu %	1,33	527	527
Työnantajan eläkemaksu %	17,35	6 878	6 878
Tapaturmamaksut %	0,7	278	278
Yhteensä palkat ja palkkiot sos.kuluineen			47 780

Korvaus TEM:lle toimintame- noista

Palkkauskustannusarvio		70 000	63 000
------------------------	--	--------	---------------

Palvelusopimus Palkeet

Varautumisrahaston osuus 1/3	15000 sis. alv 24 %		5000
------------------------------	---------------------	--	------

Vuokra Senaatti-kiinteistöille

Varautumisrahaston osuus 60 %	4500 sis. alv 24 %		2700
-------------------------------	--------------------	--	------

Tukipalvelut VNK/VNHY:lle

Varautumisrahaston osuus 60 %	5170 sis. alv 24 %		3 102
-------------------------------	--------------------	--	--------------

Matkakulut		5 000	5 000
Muut palvelut			
Edustusluonteiset menot		2 000	
Kokoustarjoilu yms.		2000	
Ennalta-arvaamattomat menot		5000	
VYR-arkisto		2000	
KHT-tilintarkastus (1/3 kuluista)	42 000 sis. alv 24 %	14 000	
JHT tilintarkastus (1/3 kuluista)	3 500 sis. alv 24 %	1 168	
Varainhoitopalkkiot		1 850 000	
Raportointipalvelut		130 000	
Sijoituspalvelut-VK-salkunhoito		60 000	
EuroClear kuukausimaksu 350 e/kk (sis. Alv 434 e/kk)		5 208	
(kk-maksu sis. Ylläpitomaksun 21 e/kk ja nähtävilläpitomaksun 29 e/kk)			
Finanssivalvonnan maksut		45 000,00	
Rahastolainojen myöntämiseen liittyvät taloudelliset selvitykset		70 000,00	
muut palvelut yhteensä			2 186 376
			2 312 958

Erittely hallintokuluista - ydinturvallisuusrahasto

Palkat ja palkkiot			
Puheenjohtaja	12x	45	534
Varapuheenjohtaja	12x	33	396
Jäsen	12x	23	270
Jäsen	12x	23	270
Jäsen	12x	23	270
Toimitusjohtaja	12x	0	0
Sihteeri	12x	111	1 332
Talousasiantuntija	12x	111	1 332
Varatalousasiantuntija	1x	111	111
Yhteensä			4 515
Sairausvakuutusmaksu 1,33 %			60
Työnantajan eläkemaksu 17,35%			783
Tapaturmamaksut 0,7 %			32
Yhteensä palkat ja palkkiot sos.kuluineen			5 390

Korvaus TEM:lle toimintamenoista

Palkkauskustannusarvio	osuus 5 %	70 000	3 500
------------------------	-----------	--------	--------------

Palvelusopimus Palkeet	15 000	sis. alv 24 %	
Ydinturvallisuustutkimusrahadon osuus 1/3			5 000
Vuokra Senaatti-kiinteistöille	4 500	sis. alv 24 %	
Ydinturvallisuustutkimusrahadon osuus 20 %			900
Tukipalvelut VNK/VNHY:lle	5 170	sis. alv 24 %	
Ydinturvallisuustutkimusrahadon osuus 20 %			1 034
Muut palvelut			
KHT-tilintarkastus (1/3 kuluista)	14 000		
JHT-tilintarkastaja (1/3 kuluista)	1 166		
Kv. Arviointi	10 000		
Ennalta-arvaamattomat menot	500		
Yhteensä			25 666
HALLINTOKULUT YH- TEENSÄ			41 490

Erittely hallintokuluista – ydinjätetutkimusrahasto

Palkat ja palkkiot			
Puheenjohtaja	12x	45	534
Varapuheenjohtaja	12x	33	396
Jäsen	12x	23	270
Jäsen	12x	23	270
Jäsen	12x	23	270
Toimitusjohtaja	12x	0	0
Sihteeri	12x	111	1 332
Talousasiantuntija	12x	111	1 332
Varatalousasiantuntija	1x	111	111
Yhteensä			4 515
Sairausvakuutusmaksu 1,33 %			60
Työnantajan eläkemaksu 17,35 %			783
Tapaturmamaksut 0,7 %			32
Yhteensä palkat ja palkkiot sos.kuluineen			5 390
Korvaus TEM:lle toimintamenoista			
Palkkauskustannusarvio osuus 5 %		70 000	3 500

Palvelusopimus Palkeet	15 000	sis. alv 24 %	
Ydinjätetutkimusrahaston osuus 1/3			5 000
Vuokra Senaatti-kiinteistöille	4 500	sis. alv 24 %	
Ydinjätetutkimusrahaston osuus 20 %			900
Tukipalvelut VNK/VNHY:lle	5 170	sis. alv 24 %	
Ydinjätetutkimusrahaston osuus 20 %			1 034
Muut palvelut			
KHT-tilintarkastus (1/3 kuluista)	14 000		
JHT-tilintarkastaja (1/3 kuluista)	1 166		
Kv.arviointi	50 000		
Ennalta-arvaamattomat menot	500		
Yhteensä			65 666
HALLINTOKULUT YHTEENSÄ			81 490